

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre . . . 12 K. | Félévre . . . 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Feladós szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33. II. em.
TELEFON 108-00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Műszaki államtitkár.

Minél alaposabban és tárgyilagosabban tanulmányozzuk közgazdasági viszonyainkat, annál biztosabban lehet megállapítani, hogy gazdasági életünknek valamennyi ágazata terén haladunk. Ez a haladás nem rohamos, de fokozatos. És ez a fokozatosság a haladásban képezi mindenestre egyik biztosítékát annak, hogy a fejlődés egészséges.

A fejlődés erősebb az állami intézményeknél, mint a magánvállalatoknál. Ennek megvan a maga magyarázata.

Hazánk gazdasági újjászületésének kezdete, a későbbi nagy alkotások nagy alapja az 1867. évi kiegyezés volt. Nem mintha ez a kiegyezés oly előnyös vagy kedvező lett volna épen gazdasági tekintetben. De megszűnt vele a politikai lidércnyomás. Lehullottak a bilincsek a tette kész és munkára képes kezeikről és az államhatalom hozzáfoghatott a mulasztások helyrehozásához, a hiányok pótlásához.

Az állam és nem a társadalom vette kezébe nálunk a munkát. Ez szinte természetszerű volt nálunk. Olyan országokban, ahol a társadalom, bár egyes háborúk vagy politikai események által megszakítottan, mégis folytonos fejlődésben van, ott az állami beavatkozás a gazdasági fejlődésre a legszükségesebbre szorítható. Egészen más volt azonban ami helyzetünk. Volt idő, amidőn hazánk az európai civilizáció legmagasabb csúcát foglalta el. De szerencsétlen történelmi események egész sora letaszította ezekről a csucokról olyan időben, amikor az európai népek rohamos gazdasági előrehaladása már teljes erővel megkezdődött. És amikor 1867-ben sorsunk jobbra fordult, egyszerre és minden átmenet nélkül kerültünk bele a rohamosan fejlődő művelődés és gazdasági haladás forgatába. A társadalom gyöngé és erőtlenné volt az önműködésre.

Viszont az állam az abszolútorszak által

teremtett jelentős gazdasági, hatalmi eszközök birtokába jutott. Ime, ezek a történelmi okai és magyarázata annak, hogy gazdasági terén mindenütt az állam kezdését, uttörését és alkotásait látjuk. Később aztán kezét fogott a hatalom a szükséggel. Az állami ügyek vezetőinek hatalmi és politikai érdekei, az örökös közjogi harcok okozták, hogy az állam megtartsa, sőt erősítse nagy hatalmi tulsúlyát a gazdasági téren és ennek folytán a társadalom önműködő ereje nemcsak hogy nem fejlődhetett, hanem szinte szabálylává vált a tétlenség és az, hogy mindent az állam tegyen, mindent az államtól várjunk.

Igy kezdődtek az alkotások az ipar terén is. Így alkotta és fejlesztette az állam a gyár-ipart. Maga üz bányászatot és kohászatot, sineket gyárt és meghonosítja a gazdasági gépek gyártását. Kezdeményez és kedvezményez. Megalkotja a gyár- és kohászat fejlesztésére szolgáló törvényeket és életbe lépteti mindinkább és mind nagyobb mérvben a pénzügyi segélyeket, — de azért az alkotások terén mégis mindig és mindenhol az állam jár elől.

Az állami nagy alkotásokból az oroszlan-rész a pénzügyminiszteriumnak jutott. Ez is sajátos jelenség. Máshol a pénzügyi tárca a kerékkötő szerepét kell hogy játssza, mert végtére is a pénzügyi tárca fő-, és mondjuk mindjárt leg-nemesebb feladata, hogy az állam pénzügyi egyensúlyát biztosítsa. Nálunk is ez volt az első feladat, ámde emellett igen nagy és lényeges gazdasági intézményeket alkotott ez a tárca. Hiszen gyár- és kohászatunk első csirája az állami gépgyár és későbbben az ezzel kapcsolatos vasművek, itt ápoltattak, itt tétettek nagygyá és ezzel a céltudatos, áldozatkész munkával a hazai gyár- és kohászat büszkeségévé.

És ma? A m. kir. pénzügyminiszterium a hatáskörébe tartozó bányászati, kohászati, ipari és az ezekkel kapcsolatos vállalatokkal és intézményekkel szinte döntő gazdasági tevékenységet fejt ki. Az állami vasgyárak és vasművek; az

állami gépgyár; a fémbányászat; a fémkohászat; a fémjelzés; a pénzverés; az állami szénbányászat; a sótermelés; és most még mindezekhez az új bányamopoliumok; és végül a napról-napra mindnagyobb jelentőséggel bíró és nagy műszaki tudást feltételező bányahatósági közigazgatás; közgazdasági jelentőségében valóságos óriási munkakör.

Nagy szakértelem, nagy munkabírási, még nagyobb munkakedv kell hozzá, hogy ez a nagy gépezet úgy műszakilag, mint közigazgatásilag kifogástalanul működjék. Így is működik, a hézagosság dacára. A hézag az, hogy annak a minisztériumnak, amelynek így nagy a műszaki munka- és hatásköre, nincsen műszaki államtitkára. Mert nagy tévedés azt hinni, hogy az államtitkárság csupán rangot, hivatalt jelent. Sokkal többet jelent ennél. Jelenti a hatásköre alá rendelt ügyek egységes vezetését. És ezen egységes vezetés immár feltétlenül szükséges.

Ez a feltétlen szükségessége az egységes vezetésnek különösen elengedhetlen ma az új bányamopoliumok folytán. Hiszen ha csupán a földgáz és ennek rendkívüli kihatását és befolyását az iprai életre vesszük, ha tudjuk, hogy a földgáz használhatóvá tétele mily szerepet fog játszani az olcsó hajtóerő tekintetében és ma még el sem képzelhető mérvben fogja befolyásolni pl. bizonyos körzetekben a szénnek használatát hajtóerő előállításaira, ha komoly számításba és figyelembe vesszük, hogy az összes gazdasági érdekek szempontjából mily szükséges, hogy a pénzügyminisztérium hatáskörében levő bányászati, kohászati és ipari vállalatok összehatása egy a helyzet magaslatán álló, műszakilag képzett és emellett közgazdasági látkörrel bíró szakember által irányítottak; ime, mindezzel bebizonyítottuk az egységes vezetés elengedhetlen voltát.

És minél nagyobb tisztelői vagyunk a politikai és közigazgatási államtitkároknak és minél nagyobb elismeréssel látjuk közhasznú nagy tevékenységüket, a most érintett nagy fontosságú ügyek egységes vezetését és irányítását csakis a műszaki államtitkárság által látjuk biztosítva.

Ehhez járul még, hogy az ügykezelés bonyolódott gépezetének fennakadás nélkül való funkcionálása is igen nagy mérvben indokoltá teszi ezen állás szervezését. Hogy egyebet ne mondjunk, viszonyunk Ausztriához szinte állandóvá

teszt a legbonyolultabb tárgyalásokat, amelyek oroszlánrésze ismét ugyancsak a pénzügyminisztériumot terheli és a vezető erőket elannyira teljesen lefoglalja, hogy vannak idők, a midőn az ügyek elintézésének gépezete ugyancsak nehezen jár. Hiszen éppen a legutóbbi időben láttuk, hogy a miniszter mindkét államtitkárral együtt heteken át Bécsben kellett hogy tárgyaljon, amit az ügykezelés ugyancsak erősen megérezett. És mert kétségtelen, hogy ezek a tárgyalások Ausztriával már a kérdések természetéből kifolyólag is nemcsak állandók, de bizony folyton nehezebbek is lesznek, éppen a műszaki államtitkár képezheti az ügykezelés zavartalan menetének biztosítékát.

És így minden indok a műszaki államtitkárság szervezése mellett szól.

A világ széntermelése.

Az angol parlament elé évente jelentés lesz előterjesztve a világ széntermeléséről. A most előterjesztett jelentés 1908/9. időszokról szól. A jelentés, amely nemcsak a kőszén, hanem a barnaszén termelését is mutatja, a mennyiségeket angol tonna = 1015 kg.-ban adja. Az 1908. évi termelés, nem számítva a barna szenet, összesen 950 millió tonna volt, amelynek egy negyedrésze Angliában termeltetett. Az előző 1907. évi termelés egy milliárd tonna volt, az 1906. évi pedig 905 millió tonna. Németországban és Franciaországban a termelés állandóan emelkedett, míg ellenben Angliában és az Egyesült-Államokban a termelés 1909. évben nagyobb volt, mint 1908-ban, de kisebb, mint 1907-ben.

	A termelés volt		
	1907	1908	1909
Anglia	267,831.000 t	261,529.000 t	236,774.000 t
Németország	145,885.000 „	145,298.000 „	146,507.000 „
Franciaország	35,411.000 „	36,044.000 „	36,654.000 „
Belgium	23,324.000 „	23,179.000 „	23,082.000 „
Egyes. Államok	428,896.000 „	471,288.000 „	290,336.000 „

A többi államok közül az egyetlen Oroszország az, amely 20 millió tonnánál több szenet termel, a többi ezen mennyiség alatt marad.

A lakosság számarányát tekintve, fejenként Angliáé a legjobb termelés, t. i. 6 tonna fejenként, míg ellenben az Egyesült-Államokban a fejenkénti termelés 4,5, Belgiumban 3,1, Németországban 2 $\frac{1}{2}$ és Franciaországban 1 tonna fejenként.

A szén ára Németországban, Franciaországban és az Egyesült-Államokban az 1907 évben magasabb volt, mint 1908-ban, Angliában és Belgiumban azonban alacsonyabb és pedig Belgiumban kerek 60 fillérrel, ellenben Angliában csupán 8 fillérrel tonnánként.

Németországban a szén áremelkedése az

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden célra megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

1907 évben 50 fillér, Franciaországban 72 fillér, az Egyesült-Államokban 7 fillér volt tonnánként. A szén középára volt:

	1906	1907	1908
Anglia	7:30 M	9:00 M	8:92 M
Németország	8:82	9:72	10:25
Franciaország	11:20	12:25	12:98
Belgium	12:30	13:70	13:12
Egyesült-Államok	5:75	5:96	5:98

Európa és az Egyesült-Államokon kívül még széntermelő államok 10 millió tonnán túl: India 12 millió és Ausztrália 10:1 millió tonnával. Kanada 9:7 millió tonnát termel. A délafrikai angol gyarmatokban az 1908. évben 4,998.000 tonna szenet termeltek.

Szénexportáló államok: Németország, Egyesült Államok, Belgium, Anglia, Ausztrália és Brit-India. A kivitel meghaladta a behozatalt.

	1908	1909
Anglia	85,301.000 t	86,029.000 t
Németország	15,453.000 „	16,769.000
Egyesült-Államok	10,350.000 „	11,277.000
Japán	2,832.000 „	2,729.000
Belgium	661.000 „	727.000
Ausztrália	4,091.000 „	—
Dél-Afrika	804.000 „	1,003.000
Brit-India	98.000 „	304.000

Angliában a szénbehozatal 1908 évben csak 8000 tonna volt, holott Németországban 12.589.000 tonna az 1908 évben, az 1909 évben pedig 13,294.000 tonna és ennek egyharmadrésze Angliából hozatott be.

A szénfogyasztás az 1908 évben fejenként volt:

Egyesült-Államok	4:14 t
Anglia	3:96
Belgium	3:11
Németország	2:05
Franciaország	1:05
Ausztria-Magyarország	0:19
Oroszország	0:19

A behozatal évi átlaga Németországba 1905—1909-ig 9:4 millió tonna volt, amíg 1900—1904-ig 5:4 millió tonna volt.

Barnaszén termeltetett:

	1908	1909
Németország	66,529.000 t	67,432.000 t
Ausztria	26,299.000 „	25,503.000 „
Magyarország	7,037.000	7,658.000 „

Az Egyesült-Államok barnaszén termelésének kimutatása benfoglaltatik a kőszén mennyiségében.

A munkásbiztosítás kérdése.

A képviselőház pénzügyi bizottsága letárgyalta e héten a kereskedelemügyi miniszterium 1911. évi költségvetését és ezen tárgyalások folyamán szőnyegre került a munkásbiztosítás kérdése is. Nagy, nehéz kérdés ez. Nemcsak szociálpolitikai szempontból, hanem azon nagy kihatásánál fogva, melyet a gazdasági és különösen az ipari élet valamennyi ágazatára gyakorol.

A kérdés ezen nagy fontosságánál fogva adjuk a pénzügyi bizottság tárgyalását egész terjedelmében a következőkben:

Heltai Ferenc előadó utal arra, hogy az 1907. évi XIX. törvények megalkotásával az érdekelt körök régi óhajta teljesül, sajnos azonban e törvény létesüléséhez fűzött remények nem váltak valóra. Fejtegeti a törvény hiányait és fogyatkozásait. A legnyomatékosabban kéri a minisztert, hogy e lehetetlen állapotokon sürgősen segítsen.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter kijelenti, hogy azonnal felelni kíván az előadó kérésére. A maga részéről is koncedálja, hogy a munkásbiztosítási intézmény működése nem kielégítő és ezen az állapoton, tekintve a törvény igen sarkalatos tételeiben megnyilvánuló fogyatékoságait, nézete szerint csakis egy minden részében új törvénnyel lehet segíteni.

Kossuth Ferenc: A törvénynek bizonyos fogyatékoságai vannak, de hiányain egy novelláris javaslattal iparkodott segíteni.

Tisza István gróf: Nagy örömmel üdvözi a kereskedelmi miniszternek azon kijelentését, hogy egy új munkásbiztosítási törvény készül, melynek megvalósulását lelke egész melegével várja. Mivel azonban a jelenlegi tarthatatlan helyzetnek ily úton való szanalása csak hosszabb időt igénylő munka eredménye lehet, ezért szeretné és kívánatosnak tartaná, ha novelláris úton azon ideiglenes változás eszközölné, hogy az Állami Munkásbiztosítási Hivatalra kiterjesztesse a miniszter felelőssége. Kívánatosnak tartaná — szakítva a német példával — tért nyitni az önkormányzatnak minél nagyobb mértékben a munkásbiztosításban, mert a helyes demokráciának ez a helyes fejlődési útja és nagyon szükségesnek tartja, hogy midőn a munkásságnak a választójogot meg akarjuk nyitni, azt készítsük elő azzal, hogy a munkásbiztosításban a munkások hozzászokjanak az autonómiához.

Hegedüs Lóránt hosszabb előadásban ismerteti a munkásbiztosítási törvény tökéletlenségeit, végrehajtásának hiányait, melyek magából a törvény elhamarkodott szerkezetéből következnek. Hosszasan vázolja azon küzdelmeket, melyeket ezen intézmény keretében úgy a gyáriparosságnak, mint a szervezett munkásságnak folytatnia kellett és ezekből arra az eredményre jut, hogy a törvény csak úgy reformálható, ha az önkormányzat sértetlenül fentartatik és az egyes kerületi és vállalati pénztárak azon helyzetbe hozatnak, hogy önmaguknak takarékoskodhassanak.

SZULTÁNFORRÁS

**BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ÍTAL.**
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ ÉS HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitel R.-T.”-nél, Budapest. — Telefon 162—84.

Mi voltunk az egyetlenek, akik már a törvény alkotásakor rámutattunk részletesen a törvényjavaslat hézagaira és különösen arra, hogy az egész alkotást akkor elhamarkodottnak tartottuk. A bajok, a szerves nagy bajok vajmi hamar jelentkeztek. Ma már kétségtelen, hogy a hiányok novelláris uton nem orvosolhatók. Teljesen új törvényre van szükség és pedig minél előbb és csupán azt kívánjuk, hogy az új törvény szerencsésebb alkotás legyen.

A pénzügyi budget a pénzügyi bizottságban.

A képviselőház pénzügyi bizottsága f. hó 12-én kezdte meg a pénzügyminiszterium 1911. évi költségvetésének tárgyalását és ez alkalommal Lukács László pénzügyminiszter igen fontos kijelentéseket tett. Nyilatkozott egyebek közt az állami szénbányákról, a petrolium monopolizásáról, az állami vasgyárakról, a munkásokról. A miniszter nagyérdekű nyilatkozatai a következők:

Az állami szénbányáknál a miniszter kijelenti, hogy itt nem nagyon kedvező a helyzet és anélkül hogy bárki ellen kritikát akarna gyakorolni, konstatálnia kell, hogy azon eredmények, melyek ezen akcióhoz fűződtek, nem váltak valóra és ennél fogva az a szándéka, hogy az értékes objektumokat tovább fogja fejleszteni, ellenben egyes kevésbé értékesnek bizonyult és állandó deficiteket eredményező objektumok üzemét be fogja szüntetni.

A petrolium monopolizálásának kérdésére megjegyzi, hogy a petrolium-ipar jelenlegi helyzetére való tekintettel ennek monopolizálását most nem tervezi, de ebből nem következik, hogy nem fogja ezt tervbe venni akkor, ha a mostani helyzet szanalva lesz.

Az állami vasgyárak nivóját igyekeznek fentartani és fejleszteni. Megjegyzi, hogy a Keltre irányuló export azért szünetel, mert különösen az államvasutak részére megrendelt mozdonyok gyártása annyira foglalkoztatja az üzemeket, hogy kivitelre most és csakis ezért, nem dolgozhatnak.

A munkások ügyében megjegyzi, hogy bár a feladat megoldása nem is annyira állami, mint inkább községi feladat volna, ez egy szép humánus kezdeményezés volt és csak az sajnos, hogy ezen akció sokkal nagyobb mérvet öltött, semmint előrelátható volt. A törvény 3.9 millió telekvételi összegben kívül 12 millió koronát szánt a lakások építésére. De ha mindazt, amit a törvény kontemplált, tényleg végre is hajtjuk, az összköltségek 48 millióra fognak felszaporodni.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Bránszky Vendel kitüntetése. A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Bránszky Vendel főfelügyelőnek a rozsnyói bányáüzemvezetőség főnökének, a magyar vaskőbányászat fejlesztése terén kifejtett buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül III. osztályu vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1910. évi december hó 9-én. Ferenc József, s. k. Gróf Khuen Héderváry Károly, s. k. — Mindenki, aki a rozsnyói bányáüzemvezetőség főnökének ép oly buzgó, mint sikeres működését ismeri, szívből örül e kitüntetésnek. A királyi kegy igazi érdemnek jutott osztályrészül.

Grósz Ábris – bányafőfelügyelő. Az esztergom-szászvári bányarészvénytársulat igazgatósága szászvári bányáinak bányamérnök vezetőjét, Grósz Ábris főbányamérnököt rendkívüli előléptetésben részesítette, amikor január 1-től két előléptetési fok átugrásával egyenesen bányafőfelügyelővé nevezte ki. Ezen szokatlann mérvű előléptetésre Grósz Ábris a szomorú következményekkel járt tavaszi bányakatasztrófiánál tanúsított önfeláldozó mentési, majd a negyed millió koronát meghaladó beruházásokkal elért bányá rendbehozatala körül teljesített munkálataival szolgált rá. Mi pedig örömmel regisztráljuk ezt a szép előléptetést, amellyel az önfeláldozó munkát látjuk megbecsülve.

Bányamunkásból titkos tanácsos. Londonból jelentik nekünk: A király az idén is, rendes szokásához híven, újévi ajándékképpen számos kiváltságot részesített különböző kitüntetésekben. Az új lovagok, bárók, titkos tanácsosok között ezuttal egy volt bányamunkás neve is szerepel, aki a titkos tanácsosi méltóságot nyerte el. William Abraham az új titkos tanácsos neve, akit a munkásmozgalomban Mabon néven ismernek. Abraham szegény bányászcsaládból származik, már tíz éves korában ő is a bányában dolgozott, később bányáügynök lett, majd 1885-ben megválasztották képviselőnek. Abraham képviselő elnöke a bányászszövetségnek is.

A „Mák.” cementgyára. A Magyar Általános Kőszénbányák tatabányai bányászata a legszerencsésebbnek mondható hazánk bányászatának történetében. Azonfelül, hogy ritka gazdagságu széntelepei vannak, nagy és elsőrendű mészkőbányái, most cementet is találtak Tatabányán. Egy hirdetés szerint ugyanis Tatabányán a Magyar Általános Kőszénbánya birtokán kitűnő minőségű márgára akadtak. A lelet kiaknázására a Magyar Általános Kőszénbánya cementgyárat akar építeni Tatabányán. Miután a próbaégetés jól sikerült és a terepszemle is megvolt, a gyár építését a legközelebbi időn belül megkezdik.

TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTAR:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Szénkartell — vaskartell. Abból az alkalmából, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága a kereskedelemügyi miniszterium 1911. évi költségvetését tárgyalta, szóba került a kartellek kérdése is és erre nézve Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter következőleg nyilatkozott: „A kartellek szülőanyja a védvamos rendszer, kivéve a szénkartellt. A szén tekintetében nem lehet elzárkózni az elől, hogy nagyobb szállások kiírásánál a külföldi szén versenye mérsékelje az árakat és reméli, hogy ezen az alapon a magyar bányákkal is megegyezhet, mert a végső cél nem lehet más, mint a magyar termelés fejlesztése. Egészen másképp áll azonban a dolog a vaskartellrel illetőleg, amelynél a hiba forrása vámrendszerünknek az a ferdesége, hogy minél tökéletesebb a gyártmány, annál jobban lesz a vám.” Ime, teljes érvényesülése annak az álláspontnak, amit mi ezen kérdésben mindig elfoglaltunk.

Az új koronajáradék. Azon erős és nagy közgazdasági kapcsolat, amely a bányászatot a gazdasági élet más ágazataihoz köti, igen indokoltá teszi, hogy éppen a bányászat nagy gazdasági jelentősége érdekében figyelemmel kísérjük mindazon mozzanatok, melyek közgazdaságilag előfordulnak. Ilyen eseményszámba menő mozzanat most az új koronajáradék kibocsátása. Azon nagy siker, amely ezt az állami pénzügyi miveletet koronázta, nagy elismerését jelenti a magyar állam megerősödött hitelének és miután a külföldi és első sorban a német tőke erősen részt vett a jegyzésekben, ez a körülmény mindenestre igen fontos nemcsak pénzügyi, de általános közgazdasági szempontból is. Mert minél inkább megnyerjük a szolid külföldi tőke bizalmát, annál inkább bekövetkezik az is, hogy ez a tőke részt vesz ipari és bányászati alkotásainkban is. Ez okból emlékezünk meg itt örömmel az új koronajáradék kibocsátásának sikeréről és nagy elismeréssel a Magyar Általános Hitelbankról, amely ezt a nagy állami pénzügyi akciót oly szépen vezette és foganatosította.

A Salgótarjáni Köszénbánya hangversenye. Nagyszabású hangversenyt rendezett szilveszter estéjén a salgótarjáni bányatársulat kiváló zenekara a salgótarjáni kaszinó nagytermében. Műsorra kerültek a következő zenészek: Luxemburg induló. Norma nyitány. Keringő Hercegisasszony című operettből. Rotschild dal. Cziganyszerzemmel egyveleggel záródott be a hangverseny a legnagyobb sikerrel. Amire igazán rászolgált a kitűnő zenekar.

Elutasított védjegy. A Gróf Csáky László prakfalvi vas- és acélárugyár részvénytársaság a kassai kereskedelmi- és iparkamaránál 366. sz. a. vas- és acélárúk megjelölésére „Prakfalvi acél 5%” jelzésből álló védjegyet lajstromoztatott. Ezt a védjegyet nem lajstromozták. Az indoklás a következő: „Mint hogy a védjegy kizárólag a „Prakfalvi-acél 5%” szavakból és számjellekből áll, lajstromozhatósága tehát az 1890: II. t.-c. 3. §-ának 2. pontja, illetve az 1895: XLI. t.-c. 1. §-a alapján bírálendő el. Ezen törvényszakaszok alapján nem lajstromozhatók az oly védjegyek, amelyek kizárólag számokból, illetve az áru előállítás helyét jelző szavakból állanak. A jelen védjegy a törvénynek ezen rendelkezésébe beleütközik, mert a prakfalvi-acél szavak csupán az áru előállítás helyét jelzik, az 5% kitétel pedig számoknak tekintendő. A törvény ugyan csak számokról szól, ám nem lehet kétséges, hogy a számjелеk is (%) ugyanazon elbánásban részesítendők, mint a számok, mert ezek éppen ugy nélkülözhetetlen forgalmi megjelölések, amelyekre bizonyos esetekben minden termelőnek egyaránt szüksége lehet, ezeknek lefoglalása tehát a forgalom szabad és szükséges megjelöléseinek számát csökkentené, s végeredményben indokolatlan károsításra vezethetne. Megjegyzendő, hogy bár a jelen védjegyben az áru előállítás helyét jelző szó és számjel nem kizárólag egymagában fordul elő, hanem egymással kombinálva, ez azonban a védjegy visszautasításának akadályát nem képezheti, mert az elfogadott és állandóan követett joggyakorlat alapelve szerint azok az árumegjelölések, amelyek egymagukban nem jegyezhetők be védjeggyül, egymással kapcsolatban sem lajstromozhatók, mint hogy a forgalomnak nemcsak az egyes szavakra, hanem az egyes szavak okszerű kombinációjára is szüksége van.”

Nézetünk szerint az elutasítás sérelmes és nem állhat meg. Mert a törvény egész világosan azt rendeli, hogy nem lajstromozhatók oly védjegyek, melyek „kizárólag számokból”, illetve az „áru előállítás helyét” jelző szavakból állnak. Nem lajstromozható tehát önállóan „5%” (ámbar még az is kérdés, hogy a % szám-e?) és nem lajstromozható önállóan „prakfalvi”, de együtt igen, mert így már se nem kizárólag szám, se nem az áru előállítás helye. De együttesen nem is képezi a magukban nem jegyezhető megjelölések kombinációját, mert ott van a % jelölés is, mi által a megjelölés egészen önálló. A társaság tehát jogosan kérheti a lajstromozást.

A színóbányai vasgyár vezetésével dr. Szabó Lajos a gyárnak eddigi főosztályvezetője bizatott meg.

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

gyárt mint különleges-
séget és legnagyobb rak-
tári tart épület- és dia-
phragma-szivattyukban

(B. 96/443/46.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sárospatak szenzációja. Nem többről s nem kevesebbről van szó, minthogy tizenegy millió korona francia pénz jön Zemplénavármegyébe. A „Sárospatak“ értesülése szerint ugyanis egy nagyobb francia pénzcsoport tizenegy millió koronát szándékozik áldozni petróleum és kőszénkutatásra s munkássága körzetéül Zemplénavármegye területét szemelte ki. A központi iroda Sárospatakon lesz persze. Tudtunkkal van Zemplénben egy carbonkori szén-nyom, de hiába furatott utána évekig a Magyar Általános Kőszénbánya. Abba is hagyta. Ez a sok milliós francia csoport meg se kezd. Annál biztosabb ez, mert ez a csoport ugyanis csak a holdban létezik.

A nők ipari éjjeli munkája. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter ugyancsak gyorsan váltotta be ígéretét. A nők ipari éjjeli munkájának tilalmáról szóló törvényjavaslat immár be van nyújtva. Helyes intézkedés társadalmi, egészségügyi és közgazdasági szempontból is. Miután a tilalom alól nemcsak a mezőgazdasági, hanem az ezzel kapcsolatos üzemágak is ki vannak véve, továbbá ki vannak véve a vendéglők, kávéházak, az élelmi cikkek üzletei, a vasuti és hajózási vállalatok, a posta, távirtda és telefonüzemek, ennél fogva mintegy 6000 női munkás védelmét célozza a törvény. Ez a statisztika pedig azért érdekes, mert ezen 6000 női munkás helyét immár férfiak fogják elfoglalni, ami mindenesetre befolyásolni fogja a munkásviszonyokat és a munkabéreket. A törvény mindenesetre szükséges és hatásának esetleges hátrányai eltűnnek előnyei mellett.

A létesítendő verespataki aranybánya részvénytársaság – nem létesül. Igazán elmondhatjuk, hogy nálunk „habean sua fata“ nemcsak a könyvek, hanem az aranybányák is. Ime, a verespataki aranybányatársulat, melynek alapításáról ismételtelen megemlékeztünk, melynek alapításával elég neves és vagyonos egyének foglalkoztak, akik egymaguk is képesek ily vállalatot létesíteni, – nem jön létre. Miért? Nem jó ezeket az okokat kutatni. De tény az, hogy bányavállalatok létesítésére még nem elegendő, hogy az alapítók nevei az újságokba kerüljenek, az alapítás szakértelemmel, munkával jár és a mi a fő, pénz kell hozzá. A hol ezen feltételek megvannak, ott sikerül az alapítás, egyébként nem.

A temesvári lánegyár. A Délmagyarországi Leszámitolóbank megalakította a Délmagyarországi lánegyárat, ami a temesvári gyáriparnak egy értékes és sokat ígérő vállalkozásával való gazdagodását jelenti. A gyár fennállását biztosítani látszik az is, hogy részére kilátásba helyezték a hadsereg részére való szállítást. A temesvári városi tanács a kedvezmények egész sorával nemcsak a gyár létesítését tette lehetővé, hanem különösen a villamos iparáram olcsó áron való számítása által annak szállítási versenyképességét biztosította, lévén a láncoknak gyárilag való készítése villamos árammal való forrasztás útján eszközözendő.

A közgyűlésen Györössy-Csepreghy István udvari tanácsost, Rósa Józsefet, Kasztóry Mihályt, Schwarz Fülöpöt, Kubicsék Oszkárt és Neubauer Gyulát nevezték ki az igazgatóságba; Darabanth János drt., Lindner Ármint, Kovács és Weinberg L. Pált pedig a felügyelő-bizottság tagjaivá választották meg. Az ezután megtartott igazgatósági ülés Györössy-Csepreghy Istvánt elnökké, Schmitzer Jakabot ügyvezető-igazgatóvá és Hajdu Frigyes drt ügyésszé választotta meg.

Vágják a jeget a dobsinai barlangban. A dobsinai barlangból igen nagy mennyiségű jeget fognak kivágni e télen, ha ez a langyos időjárás tovább tart. A mostani jégszük időkben ennek csak örülni lehet, de a szállítás igen nagy bajjal történik. Ha vasut volna, milyen szerenésés körülmény lenne ez, már e célból is. Ez a barlang szépségének nem fog ártani, mert attól tartanak, hogy ha időnkint nem fejtik a jeget, a barlang meg fog telni a folytonos csepegés és rögtöni fagyás folytán.

Bánya-eladás. A Torda-aranyosmegye Kisbánya község határában fekvő „Franz“ védnevű és az ugyanott fekvő „Sigmond“ védnevű bányatelkek elvonása tárgyában kibocsátott határozat jogerős lévén, a zalatnai kir. bányakapitányság felhívja mindazokat a kik ezen bányatelkeket megszerezni óhajtják, hogy, zártleveli ajánlataikat a megajánlott összeg csatolása mellett ezen m. kir. bányakapitánysághoz 1911. február 10-ig nyújtsák be. Az ajánlatok 1911. évi február hó 12-én délelőtt 10 órakor a bányakapitányság hivatalos helyiségében nyilvánosan fognak felbontatni. A megajánlott vételár borítékban vagy a kíséző levélben fel nem tüntethető. Megjegyeztetik, hogy a különben is régi bányatelkek a rendelkezésre álló adatok alapján a természetben alig lesznek kitűzhetőek, s ez irányban a kir. bányakapitányság szavatosságot nem vállal.

Gőzcseplő
készletek
12 HP-ig.

Gazdasági
gépek.

UMRATH és TSA

BUDAPEST, V., Váci-körút 60.

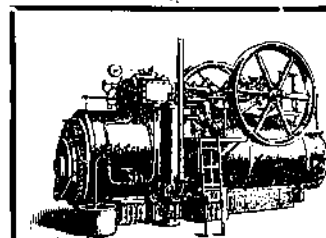
***

Tulhevített gőzzel dolgozó lekomobilok

200 lóerőig a nagy-
és kisipar számára.
Logtakarékosabb és
legolcsóbb üzemelő.
F. kvók és szállító-
kerekeken.

Gyár: Prága-Bubna

(B. 2314/302/52).

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVESZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEKÉBEN:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Új agyagáru-gyár. Losonc-szalatnai agyag-
gyár cég alatt részvénytársaság van alakuló-
ban. A vállalatot Hubay Jenő alapítja s tervbe
veszi a Pusztaszalatnán található agyagnak
üzemű feldolgozása. Hubay Jenőnek, a buda-
pesti zeneakadémia tanárának — mint losonci tudó-
sok írja — felesége egy Cébrián grófné, kinek
születésénél Losonc mellett, Pusztaszalatnán, van
szülőháza. Itt a talaj mindenütt agyagos.

Vasgyári zenekar hangversenye. A vajdahunyadi
vasgyári zenekar folyó hó 8-án, vasárnap este
Vasgyári vendéglő helyiségében igen sikerült hang-
versenyt rendezett a következő műsossal: 1. Színházi
szimfónia, a Puppenmädel-ből. Fall Leo. 2. Sevillai bor-
nyitánya, Rossini. 3. Puppenmädel, keringő, Fall
Leo. 4. Ábránd Hoffmann meséből, Offenbach. 5. Ma-
rianna opera, nyitány, Wallace. 6. Egy osztrák rezer-
vata alma, Zährer. A nagyszámú közönség legnagyobb
tetszésével honorálta a vasgyári zenekar igaz művé-
szetét.

A téli fürdőevad a budai Szt. Lukács-fürdőben igen
sikerül. December hónapban számosan keresték fel kül-
földről a Szt. Lukács fürdőt, melynek forró-meleg ké-
nes források és természetes ásványiszappfürdője télen is
szelíd hatású. A szenvedőknek, enyhülést és gyógy-
ulást nyújtva.

SZERKESZTŐI ÜZENETE

Bü r i e, Budapest. Hát jól mulattak
az üléseken? És a „méltóságos ur“ hasát és dere-
kát fogta nevében? Vájlék egészségére. És ha tud-
ja, hogy egy sajtóhibán, vagy egy véletlen tévedésen
olyan jól tud az az illető ur mulatni, még humaniz-
musból is gondoskodnánk néha-néha egy-egy ártatlan
sajtóhibáról. Annyi esze egyébként mindenkinek van,
hogy észrevehette, hogy az oxigén magyarul csak-
egyan nem szénsav! Mi is boszankodtunk ugyan ezen
sajnálatos tévedésen, amint hogy a legkisebb sajtó-
hibán is boszankodunk, de hát azért vagyunk ember-
ek, hogy sajtóhibák és még egyéb hibák is még
mindig lesznek. Csak azt kívánjuk, hogy ott, ahol
olyan jól tudnak mulatni, nagyobb hibák ne forduljanak
elő. — Amidőn a francia Akadémia nagy szótár-
készítették, egy véletlen boszantó elnézés folytán

Napoleon helyett „Papoleon“ lett szedve és ez a Pa-
poleon szó vonult végig a nagy Napoleonról szóló
egész cikkben; a revíziót a cikk íróján kívül még
egy ellenőrző szakember és ezeken kívül még leg-
alább 2–3 revizor végezte és amidőn a nagy szótár
így megjelent és ezt a boszantó hibát olvasták és ez
a hiba igazán nagyon boszantó volt, mert a francia
nemzet bálványáról volt szó, senki sem nevetett és az
Akadémia nagy szótárát nem nevezték el vicckönyv-
nek, igaz, hogy nem is volt ott egy olyan „méltósá-
gos ur“, mint azon a bizonyos ülésen.

Str . . . L . . . mérnök ur, Budapest. Köszönet
a szép elismerésért, nagyon jól esett, mert oly kiváló
szakembertől jött. Haladunk a kitűzött irányban. Attól
azonban soh'se tessék tartani, hogy tultudósok leszünk.
Meg akartuk mutatni, hogy ehhez is értünk. Kilátásba
helyezett cikkeit nagy érdeklődéssel várjuk.

H . . . G . . . igazgató urnak, Köpecz. Minden
egyed levél tiszteletünk és köszönetünk tárgya, oku-
lunk belőlk, még akkor is, ha nem mindig és min-
denben értünk egyet. — Amidőn az 1856. évben Fran-
ciaország és Ausztria között politikai eltérések merül-
tek fel, az új évi tisztelgés alkalmával III. Napoleon
így szólott az osztrák követhez: „Igen sajnálom, hogy
politikailag nem értünk egyet, de kérem mondja meg
urának, hogy tiszteletem és nagyrabecsülésem nem
függ össze a politikával és ez mindig változatlan ma-
rad! — Engedje meg, hogy ezt a kijelentést mi is al-
kalmazhassuk.

Szent-Lukács-fürdő, téli és nyárigyógyhely, Budán

csusz, köszvény, ideg- és bőrbajok ellen. Iszap-
fürdők, iszapborogatások, kő- és kádfürdők,
külön férfi- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógy-
vizuszodák. Szállodák, gondos penzió. KRISTÁLY
forrásásványviz étvágyat javít, gyomorrontást megaka-
dályoz. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás.
BK 677 501 52

TÖRLEY

TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ

(U/935,419 19.)

Festékek és lakkok

B. 2139 420 52.11)

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása

Krayer E. és Társa Budapest

festék-, kenecze- és lakkgyára

Főraktár és telephely:
V., Váci-ut 6.

„Krayer festékudvar“.

Ócsa, és kir. Fensége, József főherceg udv.
szállítója. A m. királyi államvasutak, állami
gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak,
Budapest főváros szállítóit.

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS
TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBÍZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

✕ **Urikány-Zsilvölgyi** ✕
Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság

Budapest, V. Nádor-utca 19. sz.

Tel-fon: 38-83.

Sürgőny cím: URİKÁNY BUDAPEST

Bányák: **LUPÉNY** (Hunyadmegye).

Termel:

Darabos szenet	} szoba-, gőzcséplőgép- és
Kockaszén	
Diószén	} kazánfűtési
Aknaszén	
Pormentes aknaszenet	} körkemence fűtésre
Aprószenet	
Kovácsszenet	

Lupényi kokszműveiben gyárt:

Darabos pirszenet	} kohászati célokra
Kocka pirszenet	
Dió pirszenet	} cukorgyártási célokra

Kénsavas ammoniumot, magas hatásfoku műtrágyát.

Vezé bizományos:

Magyar Általános Hitelbank

Budapest, VI., Nádor u/c/a 12. sz.

(B. 769/674 57 59.)

= DRÄGER =

**MENTŐ-
KÉSZÜLÉKE**

Bányák és tüzel-
tők számára.

Német birodalmi és
osztrák szabadalom.

Arany érem St. Louis
1904. — Lüttich 1900.
— Ekaterinoslaw 1915.

Több mint 4100 ké-
szülék forgalomban.

Dräger Oxigén tartánya újra-töltésre legalkalmasabb.
Dräger Palmotorja. Automatikus oxigénfejlesztő gépe
mesterséges légzésre.

Dräger Hordágya friss levegő sisakkal.

Dräger Magasnyomású töltőszivattyuja kompromitált
oxigén részére.

Dräger Villamos hányalámpája 12 órás világítás cél-
jaira 1 1/2 N. K. lámpával.

Dräger Villamos sisaklámpája három órás világításra.

Dräger Záró ventilje aczélskorongokra.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Drägerwerk R. L.

Lübeck. Modern mentőkészülékek
különlegességi gyára. ::

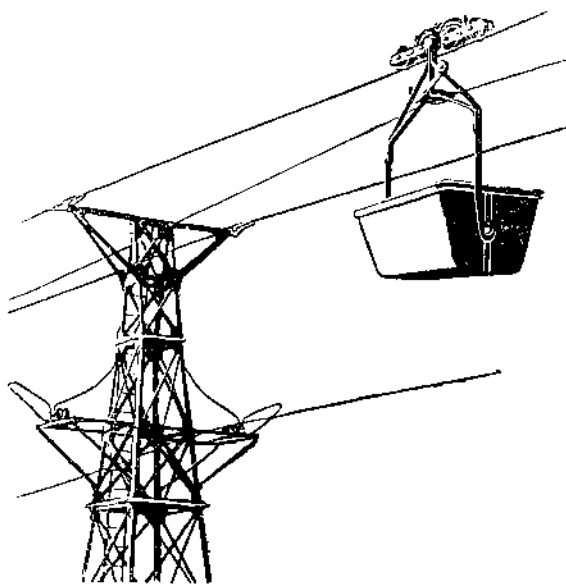
Vezérképviselő Magyarországra részére:

Ligeti és Biró, Budapest, V., Vigszinház-u. 5.

(B. 2034-1050/1911/42)

**J. Pohlig Akt. Ges.
Cöln.**

☐ Sodronykötélpályák négy kerekű ☐
☐ futóművel, legujabb szabadalom. ☐

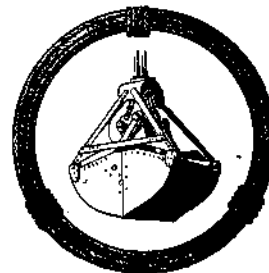
Magyarországi képviselő:

PÁRIS OSZKÁR

Budapest,

VII., Damjanich-utca 51.

TELEFON 82-16.

(B. 230,690-377 52)